

SOME ASPECTS OF THE DIGITAL PRESENTATION OF FOLKLORE FESTIVALS

Kaloyan Nikolov

kaloyan.nikolov@iefem.bas.bg

Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum at the
Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria

Abstract: *The report explores the problems and peculiarities associated with the digital presentation of folklore festival heritage as a form of living heritage. The festival heritage in the Bulgarian lands is rich and varied in part due to our crossroads. Particular attention is paid to problematic issues and contradictions regarding the resources of cultural heritage and memory. In recent years, the preservation of the folklore heritage has become increasingly important and a multifaceted festival culture is being presented. The development of modern technology is a strong factor in finding the most appropriate and secure ways to preserve, digitize and represent culture and traditions.*

Keywords: *Information Technology; Social Networks; Cultural Heritage; Intangible Cultural Heritage; Video and Audio Archiving and Presentation; Folk Festivals*

НЯКОИ АСПЕКТИ НА ДИГИТАЛНОТО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ФОЛКЛОРНИ ФЕСТИВАЛИ

Каляян Николов

Институт за етнология и фолклористика с етнографски музей при
Българска академия на науките, София, България

Резюме: В статията са изследвани проблеми и особености, свързани с дигиталното представяне на фолклорното фестивално наследство като форма на живото наследство. Фестивалното наследство в българските земи е богато и многообразно донякъде поради кръстопътното ни местоположение. Особено внимание е отделено на проблемни въпроси и противоречия, отнасящи се за ресурсите на културното наследство и паметта. През последните години запазването на фолклорното наследство придобива все по-голямо значение и се представя все по-многогранна фестивална култура. Развитието на съвременните технологии е силен фактор за търсене на най-удачни и сигурни начини за съхранение, цифровизиране и представяне на културата и традициите..

Ключови думи: Информационни технологии; социални мрежи; културно наследство; нематериално културно наследство;

видео и аудио архивирани и презентирани; фолклорни фестивали

Развитието на информационното общество несъмнено преминава през опознаването, запазването и практикуването на традициите на локалните общности. Както едно човешко тяло се състои от различни органи, които изпълняват различни функции за жизнеността му, така и глобалното общество се нуждае от локални общности, които да изпълняват своите задължения, както в социален, така и в културен план. Несъмнено в навлизането на общество с изключително силна информационна свързаност, локалните и глобалните проблематики са свързани в корелационни зависимости. Не са малко примерите, когато локални проблеми и практики се превръщат в регионални или глобални. Запазването на традиционните култури и практики на локално и регионално ниво са ключов елемент за устойчиво развитие на обществените групи. С развитието на информационните технологии в днешно време имаме шанс на достъпност на различни нива на познание. С развитието на транспортните възможности, миграциите и предвижването станаха приемливо достъпни. Урбанизационният процес през последното столетие придоби масивни измерения. Образването на мегаполиси и смесването на различни видове традиционни култури започна по свой начин да образува нова градска култура, нови културни пространства и нови културни комуникационни измерения.

ТРАНСМИСИЯ НА ЕЛЕМЕНТИ НА ЖИВО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Запазването на традиционните празнични и обредни системи в навлизането на информационния век преминава през трансформации, свързани с изменението и развитието на технологиите. Взаимстването на елементи на културно наследство увеличава своя ареал именно с възможността за бърз трансфер на познание. Поради отпадането на нуждата от практикуване на елементи на обредната традиционната култура, свързани с оцеляването на общностните групи, то трансмисията на тези елементи е под въпрос. Голяма част от обредните и празнични практики преминава в

представяне пред публика, заучавани и демонстрирани от фолклорни колективи от съответното населено място. Голяма част от тези обредни и празнични практики се преработват и представят в обработени композиции на музикалното, песенно и танцово изкуство. Представянето пред местното население по време на традиционни събори, празници или фестивали е форма на оцеляване, съществуване и трансмисия.

Живото наследство или терминологичен синоним на *нематериално културно наследство* изразява идентичността, както на всеки човек, така и на общности и националности. Специфичността на елементите на локала идентифицира културен ареал. Разширяването на съответния ареал води до открояването на общи регионални културни елементи. Свързването на политико-административните региони в обща административна структура през началото на 18 век води до образуването на държавни териториални граници. Исторически погледнато, именно образуването на държавните гранични територии водят до големи миграционни процеси и смесване на културни елементи.

През последните 60 години се наблюдава нов подход в представянето на традиционните културни празници и фестивалните форми на пресъздаване и популяризиране на живото наследство. Дигиталната революция предоставя нови технологични платформи за презентирание, проследяване и отразяване на фестивалите с фолклорна насоченост. Моментното състояние на възможностите за презентирание, както за набиране на участници, така и за различни по естество публики, е свързано с ползването на каналите в социалните мрежи, специализирани новинарски емисии, общодостъпни отворени и специализирани мрежови платформи, телевизионни и радио канали, печатни издания.

Специализирани международни платформи за представяне на международни фолклорни фестивали, за набиране на участници и разпределение на групи за участие.

Има няколко организации, които поддържат WEB базирани платформи за представяне на условията на различни международни фестивали и набиране на участници.

1. **CIOFF**¹. Съвет на организаторите международни фолклорни фестивали с централа в Париж. Организацията е учредена през 1970 година и има 350 активни фестивала, презентирани за 2019 и 2020 година. Комуникацията между групите и организационния комитет се осъществява директно или чрез създадените национални структури. В много държави има създадени национални съвети към CIOFF, които координират и селектират групи, които са преминали през квалификационни кръгове и имат способностите и възможностите да представят местния фолклор на различни международни фестивали. Критериите за оценка на групите са обявени коректно и се следват стриктно. Фестивалите обикновено приемат за участие до 10-12 групи, което прави конкуренцията между групите голяма. Системата на приемане на участващи групи е насочена предимно за полупрофесионални групи за представяне на традиционна култура в танцовото и песенно фолклорно изкуство. Обикновено групите са организирани в от едномесечно до двумесечно турне, с представяне в няколко фестивала в определен географски регион. В повечето случаи концертните изяви на тези фестивали са платени или от местната администрация или чрез продаване на входни билети.
2. **IOV-WORLD**². (International Organization of Folk Art) Международна организация за фолклорно изкуство, учредена през 1979 година в Австрия, по идея и инициатива на покойния Александър Вайгел. Неправителствена организация с нестопанска цел. Акредитирана организация с консултативни функции към Междуправителствения комитет на Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство от 2003 година към ЮНЕСКО. За 2019 – 2020 година активните презерентирани фестивала са 73.

¹ CIOFF [<http://www.cioff.org/events-festivals.cfm>, (Last view: 01.09.2019)].

² IOV WORLD [<http://www.iov.world/festivals> , (Last view: 01.09.2019)].

На платформата са отразени всички координати на съответния организационен екип за директен контакт.

3. **EAFF**³. Европейска асоциация на фолклорните фестивали, с централа в гр. Велико Търново, България. Организацията е учредена през 2007г. като неправителствена организация със нестопанска цел. Акредитирана организация с консултативни функции към Междуправителствения комитет на Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство от 2003 година към ЮНЕСКО⁴. За 2019 - 2020 година активните презерентирани фестивала са 455. Структурата за презентирание, набиране и селектиране на участващите групи е с централизирана активна апликационна електронна система, отговаряща на изискванията на съвременните методи за комуникация и обработка на данни. На WEB базираната платформа са публикувани условията за участие на групите. Запозналите се групи с условията на съответния фестивал, попълват апликационна форма за изразяване на желанието си за участие и приемане на условията за провеждане. Предоставена информация от групата се изпраща до съответния организационен комитет за оценка и приемане или отказ от участие. Административният персонал на WEB базираната платформа уведомява отговарящия за подадената апликационна форма за решението на организационния комитет, след което при одобрение се следват процедурните стъпки за последващо организиране на процеса за осъществяването на участието на групата. Платформата има изградена информационна структура за презентирание, както в няколко социални мрежи, така и в телевизионна мрежа и новинарски пул, свързан с голям брой неспециализирани и специализирани информационни канали, с което подпомага трите етапа на процесите за организация –

³ EAFF [www.eaff.eu , (Last view: 01.09.2019)].

⁴ Convention 2003: Convention on the Disposal of the Intangible Cultural Heritage. Ratified by Bulgaria in 2006, promulgated in the State Gazette, No. 12 of 07.02.2006. [<https://ich.unesco.org/doc/src/00009-BG-PDF.pdf>, (Last view: 01.09.2019)] / [Конвенция 2003: Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство. Ратифицирана от България през 2006 г. обнародвана в Държавен вестник, бр.12 от 07.02.2006 г.].

предварителна организация, провеждане и отразяване на събитията. Повечето фестивали от системата на ЕАФФ са бюджетно самофинансирани. Концертните изяви са със свободен достъп. Критериите за участващите групи са отворени за всички възрастови групи, фестивалите са двустранно насочени за изучаване на местните култури и забележителности и представената култура от участващите групи.

EAFF е обединение между повече от 70 организационни комитета, които също имат свои WEB базирани платформи на представяне на организираните си фестивали.

ОТВОРЕНИ УЕБ БАЗИРАНИ ПЛАТФОРМИ В БЪЛГАРИЯ ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ФЕСТИВАЛИ

FEST.BG⁵ е най-голямата отворена медия за фестивали и празници в България, която представлява WEB базирана платформа за популяризиране на всякакъв вид фестивали и събития. Платформата е със свободен достъп, като организационните екипи на фестивалите сами предоставят желаната информация за публикуване на организираното събитие. Представени са 743 събития от разнородни жанрове, като голяма част от събитията са с фолклорен характер.

Организираните секции на платформата:

- Новини за фестивали
- Предложи събитие
- Общо търсене по периоди
- Изкуство – 419 събития
- Традиции – 222 събития
- Кулинарни - 98
- Други събития – 33 събития
- Природа и спорт – 31 събития
- Празници – 6 събития
- Платформата има и английска версия.

⁵ FEST_BG [<https://fest-bg.com>, (Last view: 01.09.2019)].

Клъстер "Фестивалите в България" е бенефициент по Проект "Развитие, укрепване и интернационализация на Клъстер "Фестивалите в България" договор BG16RFOP002-2.009-0030, финансиран от Оперативна програма "Иновации и конкурентноспособност" 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие

SABORI.BG⁶ е уеб базирана платформа за популяризиране на фестивали и събития структурирани с няколко направления:

- Фолклорни фестивали, събори и панаири
- Софра с веселба – тематични фолклорни фестивали
- Литература, изкуство и изложби
- Кино и театър
- Религиозни и храмови празници
- Музикални и танцови прояви
- Плаващи празници

Предоставена е информация за събитието, контакти за връзки, снимков материал. Изградена е интерактивна карта за бърз достъп до база по региони.

- Търсене по дати на провеждани събития
- Допълнителни секции за бърз достъп.
- Най-посещавани – автоматизирана система за информация на потребителите за най- много посещавани страници от базата със събития
- Събития с конкурсен характер
- Магия, цветовете усещания – 3464 отразявания на събития
- Номинирани събития – избрани събития на принципа на посещаемост
- Непознатата България
- Стоте национални обекта
- Календар на събитията

⁶ Portal of Non-profit Association: "Bulgarian Holidays" [<https://www.sabori.bg/>], (Last view: 01.09.2019)] / [Портал на Сдружение с идеална цел: „Празниците на България“].

Платформата има и английска версия и е насочена, както за набиране на публики, така създаване на контакт на фолклорни групи с организаторите на фолклорните фестивали за допускане до участие в избрано от тях събитие. Платформата се поддържа от Сдружение с идеална цел: „Празниците на България“ с председател Емил Бакиш.

Посочените уеб базирани платформи за предоставяне на информация за организираните фолклорни фестивали имат дигитален архив на минали събития и предоставят информация за предстоящи събития.

Архивирането на конкретна селектирана информация от изминалото събитие не предоставя научна база за изследване на процесите на запазване, пресъздаване на елементите на културното наследство, а само отбелязва тяхното наличие. Съществуват няколко организации, които чрез използване на модерните аудио визуални средства, записват, излъчват на живо и архивират концертните изяви по време на фестивалите, изготвят се документални филми и се излъчват по телевизионни канали.

МЕДИЙНА СРЕДА

- ТВ Канал **Дестинация**, изпраща телевизионен екип за заснемане и отразяване на фолклорни фестивали, като след монтаж и обработка се излъчват. ТВ ДЕСТИНАЦИЯ е затворен канал, който може да се наблюдава само от абонатите на кабелен и сателитен оператор BULSAT. Не поддържат отворена система за свободен достъп или публикуване на изработените филми в платформа за видео споделяне с отворен достъп.
- ТВ Канал **СънРайз Маринов**. Музикална компания СънРайз Маринов оперира собствен телевизионен канал, като по него се излъчват изпълнения, както на професионални оркестри, певчески и танцови формации, така и направени видео клипове на самодейни фолклорни групи. Отразяване на фолклорни фестивали се прави един или два пъти годишно на организираните от компанията фестивали.

- ТВ Канал **EuroFolk⁷**, с Euro Folk Academy е базирана във Велико Търново и се управлява от компания, която освен телевизионния канал продуцира 24 седмични телевизионни фолклорни предавания, които се излъчват по над 20 самостоятелни телевизионни местни канала. Изработват се документални филми за състояли се фолклорни фестивали. Концертните изяви се излъчват на живо в няколко социални и видео платформи със свободен достъп, като архивни копия могат да се намерят и могат да бъдат гледани. Телевизионният канал се излъчва в кабелните мрежи в България и в Интернет със свободен достъп на tv.eurofolk.com. Видео-архивът на компанията съдържа над 7 000 часа концертни изпълнения, обичаи, видеоклипове, документални филми, събирани и произведени от повече от 15 години. Архивът представлява интерес от научна гледна точка за изследване и наблюдения. Част от материалите са използвани за кандидатстването на отделни елементи за включване в Българския национален регистър на НКН и Националната система „Живи човешки съкровища – България“⁸.

Рейтинговите телевизионни канали не отразяват провеждането на фолклорни фестивали. Рядко може да се види, и то само в новинарска емисия, кратко отразяване на събитие, различно от фестивалите в Копривщица и Рожен.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През изминалите 10 години организирането на фолклорни прояви бележи значителен ръст. Всяко читалище има за важна задача в културната си програма да организира и проведе фолклорен фестивал, кулинарно събитие и честване на празник. Важно е да се

⁷ EuroFolkAcademy [<https://tv.eurofolk.com/>, (Last view: 01.09.2019)].

⁸ Living Human Treasures - Bulgaria - The National Register is available on the website of the Ministry of Culture [<https://www.treasuresbulgaria.com>, (Last view: 01.09.2019)] / [Живи човешки съкровища - България - Националният регистър е достъпен на страницата на Министерството на културата].

наблегне не само на организирането и провеждането, а и на отразяването на събитието. Документирането, оставянето на цифрова следа или научното теренно наблюдение на мероприятиято биха засилили значението му, както за преките възложени цели, така и в научен план с коректно описание и архивиране на информацията за бъдещото поколение (Lyubanova, 2017).

Организирането на специализирани курсове по етнография на читалищно ниво и координацията на изградена мрежа от информатори и връзка с Научните архиви на ИЕФЕМ-БАН би дало нова информационно активна картина на измененията на елементите на културно наследство, провежданите фестивали форми на презентация и трансмисия, така и опресняването на дигиталния архив „Българско фолклорно наследство“ (Bogdanova, 2010), (Mateeva, 2010).

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

- Bogdanova, Galina, (2010).** Digital Archive "The Bulgarian Folklore Heritage": Software Assurance and Data Protection. b. 3-4, pp. 30-40 (In Bulgarian) / [Богданова, Галина 2010 Дигитален архив „Българското фолклорно наследство“: програмно осигуряване и защита на данни. К.3-4 стр. 30-40]
- Lyubanova, Milena, (2017).** Preservation of the Intangible Cultural Heritage: From Living Practice to the Archive - Preserving the Cultural Heritage - Ideas and Practices p.132 - 137 ISBN 978-954-322-908-6 Ed. BAS "Prof. Marin Drinov, 2017. (In Bulgarian) / [Любенова, Милена, 2017, Съхранение на нематериалното културно наследство: от живата практика до архива – Опазване на културното наследство – идеи и практики стр.132 – 137 ISBN 978-954-322-908-6 Изд. БАН „Проф. Марин Дринов“, 2017.]
- Mateeva, Vanya, (2010).** Digital Archive "Bulgarian Folklore Heritage": Folklore Studies - Bulgarian Folklore b. 3-4, pp. 11-29 (In Bulgarian) / [Матеева, Ваня 2010 Дигитален архив „Българското фолклорно наследство“: фолклористични изследвания – Български фолклор к 3-4 стр.11-29]

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО: ОПАЗВАНЕ, ПРЕДСТАВЯНЕ, ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

CULTURAL AND
HISTORICAL
HERITAGE

PRESERVATION
PRESENTATION
DIGITIZATION

Съставители
Галина Богданова
Ваня Матеева

Editors
Galina Bogdanova
Vanya Mateeva

Материалите в сборника са обект на авторско право. Разрешава се безвъзмездно ползване на техни електронни/ хартиени копия само за лична употреба или обучение, при пълно цитиране на текущата страница и след писмена декларация от цитиращия за липса на търговски намерения. За копиране под друга форма, препубликуване или публикуване на сървъри се изисква писмено разрешение и/или заплащане.

This work is subject to copyright. Open and free of charge use of digital/hard copies of publications is granted only for personal or educational use, with full citation of the current page, and after written declaration of the quoting side for not-commercial intention. For any other reproducing types, re-publishing, photocopying, recording, or any other storage retrieval system/ server written permission and/or fee is required.

© Авторски колектив, 2019

© Authors` Group, 2019

Технически редактори:
Николай Ноев
Калина Сотирова-Вълкова
Каляян Николов

Technical editors:
Nikolay Noev
Kalina Sofirova-Valkova
Kaloyan Nikolov

Научна поредица: том 5, брой 2 (7)/2019
Science series: vol. 5, issue 2 (7)/2019

www.math.bas.bg/vt/kin
ISSN: 2367-8038